

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvada

2023 m. lapkričio 6 Nr. 1
Utena

<p>1. Viešojo sektoriaus subjektas, kuriame atliktas KPT nustatymas (veiklos sritis (-ys), kurioje (-iose) buvo atliekamas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas, jos (-ų) trumas aprašymas).</p>	<p>KPT nustatymas atliktas viešosios įstaigos Utenos pirminės sveikatos priežiūros centre (toliau – Centras arba įstaiga).</p> <p>KPT nustatymas atliktas Centro veikos srityje, susijusioje su tarnybinių automobilių naudojimu ir eksploatavimu.</p> <p>KPT nustatymas atliktas siekiant identifikuoti kokie išoriniai, vidiniai ar individualūs rizikos veiksniai sudaro galimybę pasireikšti korupcijai nagrinėjamoje Centro veiklos srityje bei įvertinti kokio laipsnio (žemo ar aukšto) ši rizika yra.</p> <p>KPT nustatymas atliktas vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymu, Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“.</p> <p>KPT nustatymas Centro tarnybinių automobilių naudojimo ir eksploatavimo srityje atliekamas pirmą kartą.</p> <p><u>Nuorodos į teisės aktus, reglamentuojančius įstaigos veiklą ir nagrinėjamą sritį:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Viešosios įstaigos Utenos pirminės sveikatos priežiūros centro įstatai, patvirtinti Utenos rajono savivaldybės tarybos 2021 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. TS-18 „Dėl Viešosios įstaigos Utenos priminio sveikatos priežiūros centro įstatų pakeitimo“: https://www.utenospspc.lt/uploads/istatai2021.pdf;- Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas: https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.2B866DFF7D43/asr;
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas: https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.C81BD50A27C6/asr; - Viešosios įstaigos Utenos pirminės sveikatos priežiūros centro darbuotojų elgesio kodeksas: https://www.utenospspc.lt/darbuotoju-elgesio-kodeksas/; - Viešosios įstaigos Utenos pirminės sveikatos priežiūros centro darbuotojų, susidūrusių su galima korupcinio pobūdžio nusikalstama veika, elgesio taisyklės: https://www.utenospspc.lt/uploads/korupcino%20taisykles.pdf; - Informacijos apie pažeidimus teikimo ir tvarkymo viešojoje įstaigoje Utenos pirminės sveikatos priežiūros centre tvarkos aprašas: https://www.utenospspc.lt/uploads/INFORMACIJOS%20APIE%20PA%C5%BDEIDIMUS%20TEIKIMO%20IR%20TVARKYMO%20VIE%C5%A0OJOJE%20%C4%AESTAIGOJE%20UTENOS%20PIRMIN%C4%96S%20SVEIKATOS%20PRIE%C5%BDI%C5%AAROS%20CENTRE%20TVARKOS%20APRA%C5%A0AS%20(1).pdf; - Viešosios įstaigos Utenos pirminės sveikatos priežiūros centro antikorupcinė politika: https://www.utenospspc.lt/uploads/Antikorupcin%20politika.pdf; - Viešosios įstaigos Utenos pirminės sveikatos priežiūros centro tarnybinių automobilių įsigijimo, nuomos, naudojimo ir eksploatavimo taisyklės, patvirtintos viešosios įstaigos Utenos pirminės sveikatos priežiūros centro direktoriaus 2022 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. D-54 „Dėl viešosios įstaigos Utenos pirminės sveikatos priežiūros centro tarnybinių automobilių įsigijimo, nuomos, naudojimo ir eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“; - Viešosios įstaigos Utenos pirminės sveikatos priežiūros centro tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo taisyklės, patvirtintos viešosios įstaigos Utenos pirminės sveikatos priežiūros centro direktoriaus 2009 m. gruodžio 31 d. Nr. D-175 „Dėl taisyklių patvirtinimo“.
2. Asmenys (subjektai), atlikę viešojo sektoriaus subjekto KPT nustatymą	Už korupcijos prevenciją ir kontrolę atsakingas darbuotojas

	<p style="text-align: center;">Justina Pošiūtė ir Vidaus medicininio audito grupės vadovė Eglė Šerstobojevė</p>					
<p>3. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo pradžios ir pabaigos laikas. Analizuotas laikotarpis.</p>	<p>KPT nustatymas atliktas 2023-10-06 – 2023-10-31. Analizuotas laikotarpis: 2021-09-01 – 2023-09-01.</p>					
<p>4. Nustatytos rizikos, jų lygiai, suskirstymas pagal svarbą</p>						
POVEIKIS	Katastrofinis	5	10	15 R₂	20 R₁	25
	Kritinis	4	8	12	16	20
	Pastebimas	3	6	9	12	15
	Žemas	2	4	6	8	10
	Nereikšmingas	1	2	3	4	5
		Labai žema	Žema	Vidutinė	Aukšta	Labai aukšta
TIKIMYBĖ						
<p>4.1. Raudonas rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)</p>	<p>R₁ – nepakankamai efektyvi kuro apskaitos kontrolė. R₁ poveikio ir tikimybės vertinimo požymiai, situacija: - Poveikio kriterijus buvo įvertintas kaip katastrofinis (sudarantis 5 balus), kadangi dėl nustatytos rizikos buvo pradėtas kompetentingos institucijos ikiteisminis tyrimas apie konkrečius atvejus ir/arba situacijas dėl galimų nusikalstamų veiku, žala viešojo sektoriaus subjekto reputacijai. Rizikos tikimybės kriterijus įvertintas kaip aukštas (sudarantis 4 balus), kadangi analizuotu laikotarpiu pagal turimą informaciją rizikos pasireiškimo tikimybė galimai buvo ne daugiau kaip 2 atvejai per metus subjekte, kuriame dirba nuo 101 iki 500 darbuotojų. R₁ = 4 b (T) x 5 b (P) R₁ = 20 balų (aukštas rizikingumo lygis)</p>					

<p>4.2. Geltonas rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)</p>	<p>R₂ – nepakankamai efektyvi tarnybinių automobilių naudojimo ir eksploatavimo kontrolė. R₂ poveikio ir tikimybės vertinimo požymiai, situacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poveikio kriterijus buvo įvertintas kaip katastrofinis (sudarantis 5 balus), kadangi dėl nustatytos rizikos buvo pradėtas kompetentingos institucijos ikiteisminis tyrimas apie konkrečius atvejus ir/arba situacijas dėl galimų nusikalstamų veikų, žala viešojo sektoriaus subjekto reputacijai. - Rizikos tikimybės kriterijus įvertintas kaip vidutinis (sudarantis 3 balus), kadangi analizuotu laikotarpiu pagal turimą informaciją rizikos pasireiškimo tikimybė buvo ne daugiau nei 1 atvejis per metus subjektuose, kuriuose dirba nuo 101 iki 500 darbuotojų. <p>$R_2 = 5b (P) \times 3b (T)$</p> <p>$R_2 = 15$ balų (vidutinis rizikingumo lygis)</p>
<p>4.3. Žalias rizikingumo lygis (žemėjančia tvarka nuo didžiausio balo)</p>	<p>-</p>
<p>Kita informacija</p>	
<p>5. Pasiūlymai dėl nustatytų rizikų mažinimo priemonių taikymo</p>	<p>Rizikos mažinimo priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tarnybinių automobilių naudojimo ir eksploatavimo reglamentavimas, nustatant vidaus kontrolės priemones bei paskiriant už šių priemonių įgyvendinimą atsakingus darbuotojus. - Nustatytų vidaus kontrolės priemonių įgyvendinimo kontrolė, vidaus auditas. - Darbuotojų, atsakingų už tarnybinių automobilių naudojimo ir eksploatavimo kontrolę, paskyrimas, pakankamai aiškiai detalizuojant jų funkcijas. - Tarnybinių automobilių stebėjimo ir kontrolės sistemos įdiegimas – programinė įranga, rodanti tarnybinių automobilių judėjimą, kilometrą, kelionės laiką bei faktinį kuro sunaudojimą. Kelionės lapų sistemos automatizavimas. - Darbuotojų antikorpucinio sąmoningumo ir netolerancijos korupcijai didinimas, skatinimas veikti skaidriai, sąžiningai, netoleruojant korupcijos ar kito nesąžiningo elgesio.
<p>6. Kitos pastabos</p>	<p>-</p>

7. Priedai	Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo priedas Nr. 1
Išvadą parengęs asmuo: (Vardas ir pavardė, pareigos)	Už korupcijos prevenciją ir kontrolę atsakingas darbuotojas Justina Pošiūtė ir Vidaus medicininio audito grupės vadovė Eglė Šerstobojevė

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo
ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų
3 priedas

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo išvados priedas Nr. 1	
1. Rizika (pavadinimas, lygis)	<ul style="list-style-type: none"> • Nepakankamai efektyvi kuro apskaitos kontrolė – aukštas rizikingumo lygis. • Nepakankamai efektyvi tarnybinių automobilių naudojimo ir eksploatavimo kontrolė – vidutinis rizikingumo lygis.
2. Veiklos sritis (-ys) ir viešojo sektoriaus subjekto administracijos padalinys (-iai), kuriame (-iuose) ji nustatyta.	Veikla, susijusi su tarnybinio transporto naudojimu. Struktūriniai padaliniai: <ul style="list-style-type: none"> - Administracija - Ūkio skyrius
3. Esama padėtis (situacijos aprašymas):	<p>2021 m. buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas dėl Centro darbuotojų galimai padarytų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų 2020 m. – 2021 m. laikotarpyje. Ikiteisminis tyrimas yra pasibaigęs, byla perduota nagrinėti į teismą.</p> <p>Šiuo metu dėl Centro darbuotojų galimų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų įvykdymo, vyksta teismo procesas (teismo sprendimas nėra priimtas). Teisme nagrinėjami atvejai dėl tarnybinių automobilių naudojimo ir eksploatavimo Centre ir kt.</p> <p>Centre yra sudaryta galimybė darbuotojams ir kitiems asmenims kreiptis ir informuoti apie galimus korupcinio pobūdžio pažeidimus pasitikėjimo telefonu, elektroniniu paštu arba žodžiu, kreipiantis į kompetentingą asmenį. Nagrinėjamu laikotarpiu pranešimų nebuvo gauta.</p> <p>Nei vienas darbuotojas ataskaitiniu laikotarpiu nebuvo patrauktas atsakomybėn dėl tarnybinio transporto naudojimo ne tarnybos tikslais.</p> <p>Įstaigos vidaus kontrolės sistemos trūkumai ir kitos priežastys sudarė prielaidas galimai padaryti aukščiau paminėtus korupcinio pobūdžio nusizengimus, tačiau Centras ėmėsi priemonių tam, kad ateityje užkirsti kelią panašaus pobūdžio pažeidimams, o būtent:</p> <p>1) įsidiesti tarnybinių automobilių valdymo ir kontrolės sistemą;</p>

2) priėmė sprendimą atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą įstaigos tarnybinio transporto naudojimo ir eksploatavimo srityje.

Analizuojamu laikotarpiu Centro darbuotojų įgyvendinami uždaviniai, vykdomos funkcijos, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka didžiąja dalimi buvo apibrėžti pareigybių aprašymuose, įstaigos įstatuose, taisyklėse ir kituose vidiniuose teisės aktuose.

Visi įstaigos darbuotojai pasirašytinai supažindinti su savo pareigybės aprašymais ir kitais įstaigos vidiniais teisės aktais.

Ūkio skyriaus administratoriaus pareigybės aprašymo (patvirtinto 2020-08-14 įsakymu Nr. D-82) 7.7. punkte nurodyta: „kontroliuoja Centro transporto priemonių priežiūrą, organizuoja jų remontą, techninės apžiūros atlikimą ir privalomąjį draudimą“.

Ūkio skyriaus specialisto pareigybės aprašymo (patvirtinto 2020-11-11 įsakymu Nr.S-121) 6.5. punkte nustatyta: „padeda Ūkio skyriaus administratoriui organizuoti transporto priemonių remonto darbus bei spręsti kitus jų eksploatavimo klausimus“.

Pareigybės aprašymuose nurodoma, kad šias pareigas einantys darbuotojai organizuoja ir vykdo tarnybinių automobilių techninę priežiūrą, remontą ir kt.

Už tarnybinio automobilių techninę priežiūrą ir remontą atsakingų darbuotojų pareigybių aprašymuose yra numatyti bendri įgaliojimai vykdyti šias funkcijas.

Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas. Atsakingi Ūkio skyriaus darbuotojai atlieka funkcijas, susijusias su tarnybinių automobilių technine priežiūra ir remontu.

Tačiau pažymėtina, kad įstaigos darbuotojų funkcijos, susijusios su tarnybinių transporto priemonių remontu, tarnybinių automobilių techninę priežiūrą ir kt., pareigybių aprašymuose nėra išsamiai detalizuotos, darbuotojams numatytos jau minėtos bendro pobūdžio funkcijos.

Viešosios įstaigos Utenos pirminės sveikatos priežiūros centro tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo taisyklėse, patvirtintose viešosios įstaigos Utenos pirminės sveikatos priežiūros centro direktoriaus 2009 m. gruodžio 31 d. Nr. D-175 „Dėl taisyklių patvirtinimo“ (taisyklės galiojo iki 2022 m. gegužės 31 d.), nebuvo nuosekliai ir išsamiai reglamentuota tarnybinių automobilių techninės priežiūros ir remonto atlikimo tvarka.

- Viešosios įstaigos Utenos pirminės sveikatos priežiūros centro tarnybinių automobilių įsigijimo, nuomos, naudojimo ir eksploatavimo taisyklėse, patvirtintose viešosios įstaigos Utenos pirminės sveikatos priežiūros centro direktoriaus 2022 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. D-54 „Dėl viešosios įstaigos Utenos

pirminės sveikatos priežiūros centro tarnybinių automobilių įsigijimo, nuomos, naudojimo ir eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“, aprašyta tarnybinių automobilių įsigijimo tarnybos reikmėms sąlygos ir tvarka; tarnybinių automobilių naudojimas ir naudojimo kontrolė; tarnybinių automobilių saugojimas, ridos ir degalų apskaita ir kontrolė; automobilių žymėjimas, techninė priežiūra ir remontas; netarnybinių automobilių naudojimas tarnybos reikmėms; kelionės lapo išdavimas, pildymas ir apskaita; darbuotojų atsakomybė. Nustatytas darbuotojų, turinčių teisę naudotis tarnybiniais automobiliais, pareigybių sąrašas; paskirtas darbuotojas atsakingas už tarnybinių automobilių administravimą – naudojimą, priežiūrą ir remonto kontrolę.

Direktorius įsakymais tvirtina įvairias taisykles, nuostatus ir tvarkas, kurios yra bendro pobūdžio ir adresuojamos visiems įstaigos darbuotojams. Vadinasi, tokio tipo teisės aktai turi vidaus norminio teisės akto pobūdį. Siekiant valdyti korupcijos pasireiškimo riziką dėl priimamų norminio pobūdžio teisės aktų įstaigos viduje, rekomenduojama sudaryti darbo grupes dėl norminių teisės aktų rengimo.

Tam, kad būtų įgyvendinami vieni ar kiti teisiniai reikalavimai darbuotojo elgesiui, nepakanka vien juos įtvirtinti ir tikėtis, kad jų bus laikomasi. Tai būtų įmanoma jei visi įstaigos darbuotojai būtų labai aukšto sąmoningumo ir sąžiningumo lygio (ko, žinoma, reikia irgi siekti), tačiau be to, reikalingas efektyvus priežiūros ir kontrolės mechanizmas.

Siekiant nustatyti ir įvertinti Centro sprendimų priėmimo ir vykdymo kontrolės lygį tarnybinių automobilių naudojimo srityje, atsižvelgta į tai, kad šioje srityje aktualu yra ne sprendimų priėmimo ir vykdymo kontrolė, o ypač svarbu darbuotojų elgesio kontrolė, t. y. kaip darbuotojas, naudodamasis jam priskirta tarnybine transporto priemone, laikosi nustatytų reikalavimų ir draudimų.

Vertinant situaciją: darytina išvada, kad nepakanka duomenų išvadai apie žalos padarymą, apie padarytos veikos pavojingumą.

Pažymėtina, kad vykstant teismui, kol nėra priimtas sprendimas, nėra aiškus padarytos žalos tikrumas, įvertinta objektyvių aplinkybių visuma, iš kurios galima spręsti ar įstaiga patyrė realią žalą dėl darbuotojų veiksmų, jei taip – kokio dydžio ši žala yra.

4. Nustatyti korupcijos rizikos veiksniai:

1. Nepakankamai detalai apibrėžtos darbuotojų funkcijos.
2. Ne visada aiškiai reglamentuoti vidiniai teisės aktai.
3. Nepakankamai efektyvi tarnybinių automobilių naudojimo ir eksploatavimo vidaus kontrolės priemonių įgyvendinimo kontrolė.

5. Siūlomos rizikos mažinimo ir nustatytų jos veiksmų pašalinimo priemonės:			
Nr.	Priemonės aprašymas	Atsakingas subjektas:	Įvykdymo terminas:
1.	Tarnybinių automobilių naudojimo ir eksploatavimo reglamentavimas, nustatant vidaus kontrolės priemones bei paskiriant už šių priemonių įgyvendinimą atsakingus asmenis.	Finansų skyrius bei Ūkio skyrius	2023 m. IV ketvirtis
2.	Nustatytų vidaus kontrolės priemonių įgyvendinimo kontrolė.	Finansų skyrius bei Ūkio skyrius	2024 m. I ketvirtis
3.	Atsakingų asmenų atskaitomybės didinimas. Organizuoti racionalų transporto panaudojimą. Užtikrinti tinkamą automobilių techninę būklę, eksploatavimą, remontą. Planuoti lėšų poreikį šios funkcijos įgyvendinimui.	Finansų skyrius, Ūkio skyrius, Administracija	Nuolat
4.	Darbuotojų, atsakingų už tarnybinių automobilių naudojimo ir eksploatacijos kontrolę, vidinių dokumentų papildymas, pakankamai aiškiai detalizuojant jų funkcijas.	Finansų skyrius bei Ūkio skyrius, Bendrųjų reikalų skyrius (personalas)	2023 m. IV ketvirtis
5.	Tarnybinių automobilių stebėjimo ir kontrolės sistemos įdiegimas – programinė įranga, rodanti tarnybinių automobilių judėjimą, kilometražą, kelionės laiką bei faktinį kuro sunaudojimą. Kelionės lapų sistemos automatizavimas.	Bendrųjų reikalų skyrius (viešieji pirkimai) Ūkio skyrius Finansų skyrius	2023 m. IV ketvirtis
6.	Darbuotojų antikorpucinio sąmoningumo ir netolerancijos korupcijai didinimas, skatinimas veikti skaidriai, sąžiningai, netoleruojant korupcijos ar kito nesąžiningo elgesio.	Už korupcijos prevenciją ir kontrolę atsakingas darbuotojas	2024 m. I ketvirtis
Kitos pastabos:			
1.			
2.			